

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATTHva vil du,
Chabert?MENNESKE-
RETTIGHETER

Arild Heggelund

Jeg leste stykket «Den store misforståelsen» av George Chabert på baksiden av Klassekampen 29. januar og reagerer på en del ting. Artikkelen har et intellektuelt preg, enkelte ord tar hele spaltebredden, men jeg synes veltalenheten mangler indre sammenheng. Og bruken av en del ord og uttrykk virker litt tvungen.

Synes Chabert for eksempel at han argumenter godt for at et dominerende trekk ved dette med menneskerettigheter, er at det blir brukt til å rettferdiggjøre krig? Er dette nok til at vi skal forkaste hele greia?

Jeg er enig at det er urettferdig at noen mennesker lever trygt og beskyttes av lover, mens andre blir avvist ved norskegrensa i en fortvilt situasjon. Men mener han at vi skal avskaffe menneskerettighetene for å slippe sjelekval når vi skal ta disse avgjørelsene?

Det er trivielt at ikke alle er like og vi trenger ikke belæres om at det er mye trist i verden. Men demokratiet gir den vanlige mann, og folk som mener noe annet, en mulighet til å verge seg mot makthaverne. Er det dette Chabert er imot?

Menneskerettighetene er ikke en umenneskelig tvangstrøye. Slaveri er umenneskelig. Mangfold er menneskelig. At folk som ikke er ekstremt orientert mot makt og posisjon, skal ha rett til å utvikle seg, er menneskelig. Norge er et samfunn som bygger på demokrati og rettigheter. Jeg regner for eksempel med at Chabert selv er opptatt av rettigheter. Jeg tviler på at han er interessert i å avskaffe menneskerettighetene generelt. Han vil bare bringe ordet i miskreditt hos folk. Av hvilken grunn?

Klassekampen trykte nylig nok en artikkel av samme mann, hvor han heier på Donald Trump som president. Mens andre folk bruker sin energi på å tenke konstruktivt, tenker demagogen ut hvordan han kan forvirre og dermed styrke sin egeninteresse.

Arild Heggelund,
Spydeberg
arhegg@gmail.com

Finnes det pedagogikk?

PEDAGOGIKK
Christian W. Beck

Kunnskapsministerens forslag om å erstatte pedagogikk i lærerutdanningen med et profesjonsfag har møtt sterk motstand. Men finnes det egentlig pedagogikk?

Skolen skal: «Opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane en historisk og kulturell innsikt og forankring» (Opplæringsloven). Dette peker på oppgaver som favner videre enn målstyrt opplæring.

Utdanningsforskning kan gi bedre opplæringsmetoder. Kunnskap om utdanningsforskning og metoder er ment inn som en viktig del av det nye profesjonsfaget. Men er slik kunnskap pedagogikk?

Det er tre grunner til å svare nei på spørsmålet:

1. Pedagogens arbeid forutsetter en videre horisont, formulert som danning. Den nye kometen på den pedagogiske stjernehimmel Gert Biesta (2015) sier det pedagogiske skiller seg fra utdanning ved at barnet behandles som et subjekt og ikke som objekt. Den dannende pedagogikk henvender seg til barnet som subjekt.

2. Resultater fra evidensbasert forskning kan ikke opphøyes til almene teorier om pedagogisk praksis, fordi læreren må håndtere en mye mer flerfoldig konkret situasjon enn det forskningen kan si noe om. (Jevnfør kritikk av utdanningsforskeren J. Hatties bok «Visible learning»).

3. Trude Evenshaug sier i en kronikk i Klassekampen 23. februar 2016: «Det er ingen som sier om en lærer at han er en veldig god

POLITISK PRAKSIS: Torbjørn Røe Isaksen har foreslått å ta pedagogikken ut av lærerutdanningen. Her løser han matteoppgaver på Engebråten ungdomsskole.

FOTO: CORNELIUS POPPE, NTB SCANPIX

pedagog, men en elendig fagperson». Det er lett å være enig. Men utsagnet er problematisk. Man kan stille et motsatt spørsmål: Kan man være en god pedagog hvis man er en god fagperson, men ikke kan noe pedagogikk? Mange vil svare ja på et slikt spørsmål.

filosofi, psykologi, historie og sosiologi med mer.

Men finnes det pedagogisk teori for pedagogisk praksis, som bindevev i et pedagogikkfag, som er noe mer enn utdanningsforskning og metode og andre hjelpedisipliner? (Jeg anser didaktikk å være et utvidet

innhold.

Man kan trekke en parallell til politikk. Politikk er praksis. Vi har fag som statsvitenskap og sosiologi. Men det nærmeste et politikkfag jeg har hørt om er «sammenlignende politikk».

Politiske ideologier er velkjente. Det er mer problematisk å snakke om pedagogiske ideologier. Det sentrale i pedagogikk er individet, i politikk er det samfunnet.

Pedagogiske ideologier koker vel egentlig ned til en blanding av filosofiske betraktninger, menneskesyn og læringspsykologi.

Barn skal føres inn i voksenverden. En pedagog er en som leder barn. Voksne som gjøre dette på en god måte, tenker igjennom hva de gjør. Er det slik gjennomtenkning, som egentlig er pedagogikk?

Christian W. Beck,
pedagog
c.w.beck@iped.uio.no

” Det finnes fagfolk uten pedagogisk utdanning som gir utmerket undervisning i skolen.

Man kan vise til lærlinger som blir opplært ved å følge kyndige fagfolk i praksis. Det finnes fagfolk uten pedagogisk utdanning som gir utmerket undervisning i skolen.

Man kan bli en bedre lærer med mye lærer erfaring og nye lærere trenger veiledning av erfarne lærere. Dette er pedagogikk som praksis. Pedagogisk praksis kan opplyses med kunnskap i andre fag som for eksempel

metodebegrep.) Eller er et slik pedagogikkfag en fiksjon pedagogiske profesjoner konstruerer for å styrke egen autoritet?

Det er paradoksalt at de som er opptatt av profesjonsfaget og utdanningsforskning og -metode, noe som kunne vært et innhold i et pedagogikkfag, forkaster pedagogikkbegrepet. Mens de som vil beholde pedagogikkfaget i mer dannende retning, får et problem med å gi det

En direkte uansvarlig framtidstro

ENERGI

Peter M. Haugan

Olav Hjeljord skriver i Klassekampen 16. mars at vind og sol vil være for dyrt og arealkrevende til å bidra signifikant til verdens energiforsyning. Hjeljord har mer tro på CO₂-fangst og -lagring (som han kaller rensing) eller «nye former for energiproduksjon». Dette er syning uten teknisk, økonomisk eller samfunnmessig basis.

Sol og vind vinner for tiden en rekke anbudskonkurranser om produksjon av elektrisk kraft verden rundt uten subsidi-

dier. Om man la solceller på takene av alle varehus i USA (Walmart, Costco et cetera) ville det kunne dekke en fjerdedel av USAs nåværende elektrisitetsforbruk. Å finne tilstrekkelig areal til solkraft globalt er ikke vanskelig i det hele tatt.

Det følger av fysiske lover at CO₂-fangst og -lagring (CCS) vil føre til mindre elektrisitetsproduksjon per tonn med kull eller gass inn i kraftverket. Når vindkraft i dag kan konkurrere på pris med gass og snart med kull, er det klart at CCS aldri vil bli attraktivt i kraftsektoren.

Å sette sin lit til hittil ukjente «nye former for energiproduksjon» er direkte

uansvarlig. All erfaring viser at veien fra ny idé via prototyp til kostnadseffektiv masseproduksjon tar flere tiår. Vi trenger å omstille i

” Sol og vind har nådd et modenhetsnivå der de kan ruller ut i stor stil.

løpet av få år. Idag er det sol og vind som har nådd et modenhetsnivå der de kan ruller ut i stor stil.

Det blir store tall, større enn det norske oljefondet, når man regner ut kostnadene for hele verden ved å skifte ut gamle fossile kraftverk med nye fornybare. Men fremde-

les er det altså mer lønnsomt enn alternativene, som er å fortsette med fossil og kjernekraft.

Norge har blant verdens laveste elektrisitetspriser. De direkte kostnadene for vindkraft på Fosen har liten overføringsverdi til verdens energiforsyning. Havvind er foreløpig dyrere enn på land, men prosjekter blant annet i Storbritannia sikter mot å kunne levere elektrisk kraft fra havvind til én krone per kWh. Da vil det være evne og vilje til å betale for utbygging og energiomstilling via strømregningen.

Peter M. Haugan,
professor ved Geofysisk Institutt,
Universitetet i Bergen
peter.haugan@uib.no